

Doporučení CM/Rec(2017)4

Výboru ministrů členským státům

o práci s mládeží

*(přijato Výborem ministrů dne 31. května 2017
na 1287. zasedání delegátů ministrů)*

Výbor ministrů, podle podmínek stanovených v článku 15.b Statutu Rady Evropy,

u vědomí toho, že cílem Rady Evropy je dosažení větší jednoty mezi jejími členy a že tento cíl může být mimo jiné uskutečňován podporou politiky mládeže založené na společných zásadách;

s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech (přijatou v roce 1950, ETS č. 5, ve znění pozdějších změn a doplňků), jak ji aplikuje a interpretuje Evropský soud pro lidská práva, a Evropskou sociální chartu (přijatou v roce 1961, ETS č. 35, revidovanou v roce 1996, ETS č. 163, ve znění pozdějších změn a doplňků), jak ji aplikuje a interpretuje Evropský výbor pro sociální práva;

připomínáje usnesení [CM/Res\(2008\)23](#) Výboru ministrů o politice mládeže Rady Evropy;

připomínáje platnost stávajících zásad stanovených příslušnými doporučeními Výboru ministrů členským státům, zejména:

doporučením Rec(2003)8 o podpoře a uznávání neformálního vzdělávání/učení mladých lidí; doporučením Rec (2004)13 o účasti mladých lidí na místním a regionálním životě; doporučením [Rec\(2006\)1](#) o úloze národních rad mládeže v rozvoji politiky mládeže; doporučením CM/Rec(2007)13 pro gender mainstreaming ve vzdělávacím procesu; doporučením CM/Rec(2010)7 o Chartě Rady Evropy o výchově k demokratickému občanství a lidským právům; doporučením CM/Rec(2010)8 o informacích pro mládež; doporučením CM/Rec(2012)2 o účasti dětí a mladých lidí mladších 18 let; doporučením CM/Rec(2012)13 o zajištění kvalitního vzdělávání; doporučením [CM/Rec\(2015\)3](#) o přístupu mladých lidí ze znevýhodněných čtvrtí k sociálním právům; doporučením [CM/Rec\(2016\)7](#) o přístupu mladých lidí k právům;

s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte;

připomínáje doporučení Parlamentního shromáždění č. 1437 (2000) o „neformálním vzdělávání“; 1978 (2011) „Směrem k evropské rámcové úmluvě o právech mládeže“; 2015 (2013) o „přístupu mladých lidí k základním právům“; a jeho usnesení č. 1885 (2012) „Mladá generace obětována: sociální, hospodářské a politické důsledky finanční krize“, jakož i odpovědi Výboru ministrů na tato doporučení;

připomínáje usnesení č. 386 (2015) Kongresu místních a regionálních orgánů „Odstraňování překážek v účasti mládeže: přijetí linguy francy pro místní a regionální orgány a mladé lidi“ a doporučení č. 128 (2003) o „revidované Evropské chartě o účasti mladých lidí na místním a regionálním životě“, jakož i odpověď Výboru ministrů na toto doporučení;

dále s ohledem na prohlášení a akční plán přijaté na 3. summitu hlav států a předsedů vlád Rady Evropy (Varšava, 16.–17. května 2005), v nichž bylo uvedeno, že Rada Evropy bude dále rozvíjet své jedinečné postavení v oblasti mládeže;

zastáváje přesvědčení, že:

- udržitelnost evropské identity a základních hodnot Rady Evropy (lidská práva, právní stát a demokracie) závisí na tvořivosti, dovednostech, sociální angažovanosti a přínosu mladých lidí a rovněž na jejich důvěře v budoucnost;
- vládní politiky by měly mladým lidem poskytovat podporu při realizaci jejich plného potenciálu jako autonomních členů společnosti, a tím jim umožnit rozvíjet životní plány a uplatňovat demokratické občanství;
- práce s mládeží významně přispívá k aktivnímu občanství tím, že poskytuje příležitosti k osvojení znalostí, dovedností a postojů pro občanské zapojení a sociální jednání;

maje na zřeteli obtíže a výzvy spojené s přechodem z dětství do dospělosti a samostatnosti, jakož i pokles příležitostí pro mladé lidi v důsledku rostoucí nezaměstnanosti, chudoby, diskriminace a sociálního vyloučení;

maje na zřeteli dopady hospodářské krize na poskytování práce s mládeží v některých členských státech;

uznáváje práci, kterou odvádí mládežnický sektor Rady Evropy na podporu politik mládeže prosazujících lidská práva, sociální začlenění, mezikulturní dialog, rovnost pohlaví a aktivní účast mladých lidí, zejména prostřednictvím Evropských center mládeže a Evropské nadace mládeže, její mezivládní spolupráce a společně řízených statutárních orgánů a partnerství mezi Evropskou unií a Radou Evropy v oblasti mládeže;

uznáváje důležitost dosažení soudržnosti a součinnosti s úsilím všech příslušných zúčastněných stran, včetně Evropské unie, v oblasti práce s mládeží;

uznáváje pozitivní přínos pracovníků s mládeží ve všech členských státech k posílení postavení a zapojení mladých lidí do vytváření inkluzivních, demokratických a mírových společností;

čerpáje z prohlášení druhé evropské konference o práci s mládeží (2015) nazvané „Making a world of difference“ (Měníme svět k lepšímu), jejímž cílem bylo stanovit evropskou agendu pro práci s mládeží,

doporučuje vládám členských států, aby v rámci svých pravomocí obnovily svou podporu práce s mládeží tím, že:

1. zajistí, aby v rámci místních, regionálních, případně vnitrostátních politik mládeže bylo chráněno a aktivně podporováno vytváření a další rozvoj kvalitní práce s mládeží. S přihlédnutím k rozmanitosti práce s mládeží mezi členskými státy a v rámci členských států je nutné věnovat zvláštní pozornost potřebě strategií, rámců, právních předpisů, udržitelných struktur a zdrojů, účinné koordinace s ostatními odvětvími, jakož i souvisejících politik podporujících rovný přístup všech mladých lidí k práci s mládeží. Pracovníci s mládeží a mladí lidé by se měli aktivně zapojit do veškerých plánovaných opatření k provádění;

2. vytvoří soudržný a pružný rámec, založený na kompetencích, pro vzdělávání a odbornou přípravu placených a dobrovolných pracovníků s mládeží, který zohledňuje stávající postupy, nové trendy a roviny, jakož i rozmanitost práce s mládeží. Na rozvoji tohoto rámce by se měly podílet zúčastněné strany, včetně pracovníků s mládeží a mladých lidí;
3. vezmou v úvahu opatření a zásady uvedené v dodatku k tomuto doporučení a vyzvou poskytovatele práce s mládeží, aby učinili totéž;
4. podpoří iniciativu mládežnického sektoru Rady Evropy, jejímž cílem je vytvořit na vysoké úrovni ad hoc pracovní skupinu příslušných zúčastněných stran v oblasti práce s mládeží v Evropě, která může vypracovat střednědobou strategii pro rozvoj evropské práce s mládeží založený na znalostech, a to s cílem:
  - zlepšit koordinaci a přístup ke znalostem a zdrojům v oblasti práce s mládeží na evropské, národní, regionální a místní úrovni;
  - dále podpořit výměnu postupů v oblasti práce s mládeží, vzájemné učení a vytváření udržitelných sítí a partnerství;
  - stimulovat spolupráci v rámci sektoru mládeže a mezi sektory a oblastmi odborných znalostí, a to kdekoli se provádí práce s mládeží, s cílem posílit vazby, zejména mezi formálním vzděláváním a prací s mládeží a mezi veřejnými orgány, soukromým sektorem a občanskou společností;
  - posílit dialog mezi prací s mládeží, politikou mládeže a výzkumem v oblasti mládeže;
  - posílit schopnost práce s mládeží reagovat na změny a vývoj naší společnosti a vznikající výzvy, jimž mladí lidé čelí;
  - provést mapování stávajícího vzdělávání a odborné přípravy (například odborné přípravy vysokoškolského vzdělávání) a stávajících systémů ověřování kompetencí placených a dobrovolných pracovníků s mládeží;
  - vypracovat řadu asistenčních opatření na podporu členských států při úspěšném provádění tohoto doporučení;
5. podpoří národní a evropský výzkum různých forem práce s mládeží a jejich hodnoty, dopadu a přínosnosti;
6. podpoří vypracování vhodných forem přezkumu a hodnocení dopadu a výsledků práce s mládeží a posílí šíření, znalost a dopad pracovního portfolia Rady Evropy v oblasti práce s mládeží v členských státech;
7. budou propagovat značku kvality (Quality Label) Rady Evropy pro centra mládeže jako příklad dobré praxe;

Dále doporučuje, aby vlády členských států:

- zajistily, aby toto doporučení, včetně dodatku, bylo přeloženo a distribuováno (v přístupném formátu) příslušným orgánům a zúčastněným stranám s cílem zvýšit povědomí o dalším rozvoji kvalitní práce s mládeží a posílit závazek k takovému rozvoji;
- v rámci Výboru ministrů přezkoumaly provádění tohoto doporučení pět let po jeho přijetí.

A. Rozsah a účel doporučení – definice a rozsah práce s mládeží

Toto doporučení se vztahuje na práci s mládeží v celé její rozmanitosti. Klade si za cíl vést členské státy k tomu, aby si v rámci svých pravomocí vypracovaly vlastní politiku a praxi v oblasti práce s mládeží a vyzývá členské státy, aby přijaly řadu opatření, která posílí nezbytnou podporu práce s mládeží na místní, regionální, národní a evropské úrovni.

Věkové rozpětí osob, které mají prospěch z poskytování práce s mládeží, by mělo odrážet právní a ústavní rámec a stávající postupy v každém členském státě.

Práce s mládeží je široký pojem zahrnující pestrou škálu aktivit sociálního, kulturního, vzdělávacího, environmentálního a/nebo politického charakteru, které jsou vykonávány mladými lidmi, s mladými lidmi nebo pro mladé lidi, ať už ve skupinách či individuálně. Práce s mládeží je poskytována placenými a dobrovolnými pracovníky s mládeží a je založena na procesech neformálního a informálního učení zaměřených na mladé lidi a na dobrovolné účasti. Práce s mládeží je typicky sociální praxí, která spočívá v práci s mladými lidmi a společnostmi, v nichž žijí, a usnadňuje aktivní účast a začlenění mladých lidí do jejich komunit a do rozhodování.

Navzdory odlišným tradicím a definicím existuje obecná shoda na tom, že primární funkcí práce s mládeží je podporovat a motivovat mladé lidi k tomu, aby ve svých životech hledali a sledovali konstruktivní cesty, a tím přispívat k jejich osobnímu a sociálnímu rozvoji a k společnosti jako celku.

Práce s mládeží dosahuje tohoto cíle posilováním postavení mladých lidí a jejich zapojením do aktivního vytváření, přípravy, poskytování a hodnocení iniciativ a činností, které odrážejí jejich potřeby, zájmy, myšlenky a zkušenosti. Tímto procesem neformálního a informálního učení si mladí lidé osvojují znalosti, dovednosti, hodnoty a postoje nezbytné k tomu, aby mohli sebevědomě pokročit kupředu.

Aby byly tyto výsledky snáze dosažitelné, práce s mládeží by měla vytvářet příznivé prostředí, které je aktivně inkluzivní a vede k sociálnímu zapojení, tvůrčí a bezpečné, zábavné a vážné, hravé a plánované. Měla by být charakteristická dostupností, otevřeností a pružností a současně podporovat dialog mezi mladými lidmi a zbývající částí společnosti. Měla by se zaměřit na mladé lidi a vytvářet prostory pro sdružování a překlenování rozdílů s cílem podpořit přechod do dospělosti a samostatnosti.

Uznává se, že práce s mládeží – často v partnerství a spolupráci s jinými sektory – vytváří širokou škálu pozitivních výsledků pro jednotlivce, jejich komunity i společnost obecně. Například:

- vede ke kritickému uvažování, inovacím a změnám na místní, regionální, národní a evropské úrovni;
- přispívá k blahu mladých lidí, zvyšuje pocit sounáležitosti a posiluje jejich schopnost činit prospěšná rozhodnutí;
- podporuje pozitivní a účelné přechody v osobním, občanském, hospodářském a kulturním životě a umožňuje rozvoj kompetencí, které usnadňují celoživotní učení, aktivní občanství a účast na trhu práce;

- podporuje rozvoj různých dovedností, jako je tvořivost, kritické myšlení, řízení konfliktů, digitální a informační gramotnost či vedení;
- rozšiřuje rozmanitost a přispívá k rovnosti, udržitelnému rozvoji, mezikulturnímu porozumění, sociální soudržnosti, občanské účasti, demokratickému občanství a dodržování hodnot lidských práv;
- posiluje odolnost mladých lidí, a tím i jejich schopnost odolávat negativním vlivům a chování.

Vzhledem k současným výzvám v Evropě a neúměrně negativním dopadům na mladé lidi tyto pozitivní výsledky podtrhují zásadní význam toho, aby členské státy všem mladým lidem zajistily přístup ke kvalitní práci s mládeží. Pokud tak neučiní, mohou z toho vyplývat značná rizika.

Mladí lidé jsou klíčovým zdrojem v rámci budování sociální a spravedlivé Evropy. Společnosti jsou vystaveny vysokému riziku narušení stability a sociální soudržnosti, pokud umožní, aby současné obtížné okolnosti vytvořily „ztracenou generaci“ rozčarovaných a nezapojených mladých lidí. Dostatečně v současné době podporovat mladé lidi, zejména poskytováním kvalitní práce s mládeží, představuje významnou investici, kterou musí Evropa učinit pro svou současnost a budoucnost. V opačném případě ztratí příležitost posílit současnou občanskou společnost a dojde k ohrožení sociální soudržnosti a oslabení potenciálu účinně řešit některé hlavní výzvy dnešní doby, jako je migrace, nezaměstnanost, sociální vyloučení či násilný extremismus.

B. Zásady

Doporučení vychází ze stávajících hodnot, zásad a přínosů práce s mládeží, jak jsou zakotveny ve výše uvedených dokumentech. Koncepce a poskytování práce s mládeží vycházejí ze zásad dobrovolné a aktivní účasti, rovnosti přístupu, otevřenosti a pružnosti. Měla by být inkluzivní, založená na právech a zaměřená na mladé lidi, jejich potřeby a schopnosti.

Jednou z klíčových zásad práce s mládeží je účast, a proto jsou mladí lidé, pracovníci s mládeží, mládežnické a jiné organizace poskytující práci s mládeží chápány jako aktivní partneři při vytváření, provádění a hodnocení politiky a praxe v oblasti práce s mládeží.

Členské státy se vybízejí k tomu, aby při provádění těchto doporučení a následujících opatření zajistily aktivní účast všech těchto zúčastněných stran.

A. Opatření

Při vytváření politik, které chrání a aktivně podporují vytváření a další rozvoj práce s mládeží na všech úrovních, se členské státy vyzývají, aby:

- i. poskytovaly příznivé prostředí a podmínky pro osvědčené i inovativní postupy v oblasti práce s mládeží (včetně například udržitelných struktur a zdrojů), zejména na místní úrovni, a současně uznávaly, že pro práci s mládeží jsou přínosné regionální, národní a mezinárodní příležitosti a spolupráce;
- ii. posilovaly úlohu a postavení práce s mládeží s cílem usnadnit meziodvětvovou spolupráci mezi prací s mládeží – ať už je poskytována veřejnými orgány, soukromým sektorem nebo občanskou společností – a dalšími odvětvími, k nimž patří například sociální péče, zdravotnictví, sport, kultura, formální vzdělávání, služby zaměstnanosti či trestní soudnictví;
- iii. prosazovaly a podporovaly koordinaci místní, regionální, celostátní a evropské úrovně práce s mládeží, a tím usnadnily vytváření sítí, spolupráci, vzájemné učení a výměnu;

- iv. prosazovaly uznávání hodnot, postojů, dovedností, znalostí a kritického porozumění, jež jsou osvojovány a rozvíjeny účastí na práci s mládeží a jejím poskytováním;
- v. podporovaly rovný přístup k práci s mládeží;
- vi. prosazovaly úlohu práce s mládeží:
  - informováním mladých lidí o jejich právech a o příležitostech a službách, které mají k dispozici;
  - posilováním aktivního občanství, účasti a sociálního začlenění všech mladých lidí, zejména těch, kteří jsou ohroženi a nacházejí se na okraji společnosti;
  - rozšiřováním mezikulturních kompetencí, evropské identity a mezinárodního porozumění mezi mladými lidmi;
  - podněcováním mladých lidí k tomu, aby v prostředí, kde žijí, prosazovali cíle udržitelného rozvoje (SDG);
  - řešením a prevencí diskriminace, nesnášenlivosti a sociálního vyloučení;
  - zlepšováním neformálního a informálního učení;
- vii. respektovaly svobodu a nezávislost mládežnických organizací a jiných nevládních organizací, které vykonávají práci s mládeží;
- viii. podporovaly práci s mládeží založenou na znalostech, která je schopná reagovat na změny a vývoj naší společnosti a nově vznikající výzvy, jimž mladí lidé čelí;
- ix. při vytváření kvalitní práce s mládeží založené na znalostech podporovaly využívání výzkumu, hodnocení a nepřetržitého sledování a zajistily existenci mechanismů k měření jejich výsledků a dopadů.

Při vytváření soudržného a pružného rámce – založeného na kompetencích – pro vzdělávání a odbornou přípravu placených a dobrovolných pracovníků s mládeží se členské státy vyzývají, aby:

- i. spolupracovaly s poskytovateli práce s mládeží a dalšími zúčastněnými stranami s cílem vytvořit soubor klíčových kompetencí (například hodnot, postojů, dovedností, znalostí a kritického porozumění), které se u pracovníků s mládeží očekávají;
- ii. vytvářely rámce, strategie, programy a cesty pro vzdělávání, odbornou přípravu, budování kapacit a profesní rozvoj pracovníků s mládeží na základě dohodnutého souboru kompetencí;
- iii. zavedly nové mechanismy nebo dále rozvíjely stávající mechanismy pro dokumentování, ověřování, certifikaci a uznávání kompetencí, jež si placení a dobrovolní pracovníci s mládeží osvojují prostřednictvím praxe;
- iv. poskytovaly zvýšenou podporu pro realizaci stávajících a budoucích evropských rámců a programů uznávání neformálního a informálního učení.